

Edwin Rutten over zijn kleinkinderen: 'Opnieuw werd ik overvallen door emoties'

Edwin Rutten (63), wie kent hem niet? Hele generaties groeiden op met zijn alterego Ome Willem. Na een uitgebreide afscheidstournee viel deze zomer het doek. Maar aan zijn pensioen denkt hij nog lang niet. Zijn kleinkinderen moeten hem dus delen met zijn publiek.

Als Ome Willem zal hij, op een enkele keer na, niet meer optreden. Een feit waar zelfs het NOS-journaal aandacht aan besteedde. "Toen ik mezelf op het journaal zag, dacht ik dat ik dood was," lacht Edwin. "Het verbaasde me dat een serieuze nieuwsrubriek daar melding van maakte. Maar een kennis legde uit dat de ex-rakkers van toen, nu de bazen van het journaal zijn." Hij mag dan afscheid hebben genomen van Ome Willem, Edwins agenda is er niet leger door geworden. Net terug uit Duitsland waar hij op diverse muziekfestivals verhalen vertelde, treedt hij binnenkort alweer op met het Residentie Orkest. Vandaag verschijnt zijn cd 'Mozart... je zal maar een wonderkind zijn', hij geeft workshops aan het conservatorium in Amsterdam en binnenkort speelt hij net als vorig jaar Daddy Warbucks in de musical Annie. "Mensen vragen wel eens wanneer ik met pensioen ga, maar zolang ik nog gevraagd word en het bij mij past, vind ik het nog veel te leuk om door te gaan. Wel moet het bij mijn leeftijd kloppen. Sommige mensen gaan op een gegeven moment zo opgelegd jong lopen doen. Met een strakke spencer en een felgekleurde broek

proberen ze zich te vermommen als de lente, maar ze zien eruit als de winter. Daar heb ik geen zin in."

Plaats opgeschoven

"Eigenlijk begin ik nooit uit mezelf over leeftijd. Niet omdat ik het ontken, eerder omdat ik het een oninteressante kwestie vind. Maar afgelopen zomer is mijn moeder overleden en dat heeft mij met mijn neus bovenop de feiten gedrukt. Mijn vader was in 1981 al gestorven, en dat maakt mij een volle wees. Ik ben een plaatsje opgeschoven en zit aan het plafond; er komt niemand meer boven me. De volgende die aan de beurt is, ben ik. Dat zet je aan het denken. Niet op een somber makende

'Leeftijd vind ik onbelangrijk. Maar sinds mijn moeders overlijden ben ik aan de beurt'

manier, hoor. Juist om te voorkomen dat je somber wordt, vind ik dat je over dat soort dingen moet nadenken. Ik was natuurlijk al een plaatsje opgeschoven toen vijf jaar geleden mijn eerste kleinkind geboren werd: Manouk. Ook op dat moment realiseerde ik me

terdege dat ik 'de oudere' was geworden. Niet meer alleen vader, maar ook grootvader. Naast ontroering en vertederend deed het me eens te meer beseffen dat mijn kinderen volwassen waren. Nu vond ik dat uiteraard al. Ik ben er altijd vanuit gegaan dat mijn dochters Charlotte en Pien zelfstandige wezens zijn en heb ernaar gestreefd ze zo zelfstandig mogelijk op te voeden. Dat vond ik mijn plicht. Bij de geboorte knip je de eerste navelstreng door en je moet erop letten dat je ook de tweede navelstreng actief doorknipt. Als ouder mag je geen claim op je kinderen leggen. Omgekeerd kunnen kinderen echter wel altijd bij hun ouders terecht. Geestelijk gezien heb ik altijd de runderlappen op vier en een knuffelbeer op bed: ik ben er voor ze. Tegelijkertijd zie ik heel goed dat het grote mevrouwen zijn, met hun eigen leven. Toen mijn oudste dochter Charlotte moeder werd, dacht ik: Mijn dochtertje krijgt een baby, nou is ze echt groot." "Het was fantastisch om Manouk in mijn armen te krijgen," vertelt hij

verder. "Zo'n klein wezentje met alles erop en eraan. Het voelde hetzelfde als bij de geboorte van mijn eigen dochters. Dat vond ik plezierig om te ontdekken. Je zou kunnen denken dat er een lichte vorm van cynisme optreedt naarmate je ouder wordt. Je hebt het tenslotte

'Ik ben een opa bij wie veel kan: tot vier uur 's nachts kaarten'

allemaal al gezien en weet hoe de dingen werken. Maar je kunt dus toch nog overvallen worden door emoties. Toch had ik niet verwacht dat ik bij het tweede kleinkind opnieuw zo ontroerd zou zijn. Ook bij Thom was er de vertederende en de verwondering over die tien kleine teentjes."

Moeder

Thom werd een dag na het overlijden van Edwins moeder geboren. "Ik deed de rouwkaarten van mijn moeder om zes uur 's avonds op de bus en een kwartier later kreeg ik bericht dat mijn kleinzoon Thom geboren was. Een mooi gegeven, maar het verzachtte de dood van mijn moeder niet. Dat zijn toch echt twee verschillende processen. Mijn moeder was licht dementerend en zat al anderhalf jaar in een verpleeghuis. Het proces naar haar dood toe vond ik overigens pijnlijker dan het overlijden zelf. Niet het feit dat ze mijn naam niet meer wist, raakte me. Ik wist dat dit kon gebeuren en toen het zover was ontlokte het me eerder een glimlach. Wat ik wel erg vond, was dat ze naar een verpleeghuis moest. Je stapt in een nieuwe wereld. Na dit te hebben meegemaakt, beleeft ik het verdriet om mijn moeders dood op een andere manier. Natuurlijk mis ik haar wel. Bovendien verbaas ik me nog regelmatig over de onherroepelijkheid van haar overlijden. Maar hoewel af en toe de tranen in mijn ogen schieten, ben ik er niet somber door. Gelukkig heeft mijn moeder fysiek niet veel geleden. Ze had, zoals mijn echtgenote dat zo mooi zei, een voltooit leven."

Door zijn drukke agenda blijft er niet altijd veel tijd over voor de kleinkinderen.

ren. "Ik zie ze te weinig, maar daar voel ik me niet schuldig over. Mijn leven is nu eenmaal een losse bak gereedschap van jazz, symposia, congressen, verhalen vertellen in binnen- en buitenland. Zo is het altijd geweest en gelukkig begrijpt mijn dochter dat. Zij heeft ook een drukke baan, dus zien we elkaar wanneer het uitkomt. Soms is dat maar een kwartiertje voor een 'kopje kof', soms tijdens een van mijn Mozartconcerten. Toen ik vorig jaar in Annie stond, zat Manouk in de zaal en ze is zeker vier keer bij de jubileumtour van Ome Willem geweest. Na afloop van een optreden ga ik altijd de hal in voor een praatje met het publiek. Toen Manouk daar bij was, zei ze: 'Dit is mijn opa!' Ze wilde me niet delen. Dat heb ik met mijn eigen kinderen ook gehad. In de tijd dat zij klein waren, was Ome

dat ik de kleinkinderen te weinig zie. Het is altijd vreselijk gezellig om bij ze te zijn. Ik hou ervan om samen iets leuks te doen, of om gewoon op straat te zitten kijken hoe Manouk aan het spelen is. Ook vind ik het leuk om haar van school te halen en in de klas rond te kijken. Op die momenten komen er allerlei herinneringen aan mijn eigen schooltijd boven. Ik weet nog dat ik op die leeftijd vreselijk verliefd was op mijn juf en intens verdrietig was toen wij gingen verhuizen. Dat doet me beseffen wat een geweldig diepe emoties vijftigjarige kunnen hebben. Mijn vrienden geloven het niet meer als ik zeg dat ik het rustiger aan ga doen, want dat hebben ze nu vaker horen verkondigen, toch ben ik het nu serieus van plan. Dan zal ik meer tijd hebben om dingen met mijn kleinkinderen te

zijn, zie ik ons wel tot vier uur 's nachts aan tafel zitten kaarten. Met mijn eigen dochters deden we vroeger ook altijd spelletjes: Mens-erger-je-niet of kaarten met geld. Niet zozeer omdat ik gek op geld ben, maar omdat het in de wereld nu eenmaal om geld draait. Vals spelen hoort daar ook bij. Ik was een meester in vals spelen en dat heb ik mijn dochters ook geleerd. Niet om het direct in praktijk te brengen, maar ik vond wel dat ze in de gaten moesten hebben wanneer iemand vals speelt. Dat noem ik sociale intelligentie: niet argeloos zijn. Ik wil niet beweren dat de hele wereld slecht is, maar het is ook niet zo dat de hele wereld goed is.

Ze zeggen wel dat opa's en oma's niet meer hoeven op te voeden en daar ben ik het op zich wel mee eens. Opa's en oma's zijn er om te verwennen. Desondanks ga ik ervan uit dat ik op een bepaalde manier toch opvoed. Als mijn kleinkinderen door een restaurant hollen, zal ik daar iets van zeggen. Dat heeft niets met streng zijn te maken, maar met fatsoensnormen. Als kinderen zulke dingen niet te horen krijgen, is de kans groot dat het vreselijk vervelende kinderen worden en de omgeving zich van hen afwendt. Het interessante van opvoeden is niet zozeer dat kinderen moeten doen wat jij zegt, maar dat ze leren dat het plezierig voor henzelf is zich op een bepaalde manier te gedragen. Eigenlijk is opvoeden niets anders dan de voorwaarden te scheppen waardoor kinderen lekker in het leven kunnen staan."

'Geestelijk gezien heb ik altijd de runderlappen op vier voor mijn dochters: ik ben er voor ze'

Willem razend populair en werd ik regelmatig aangesproken. Als we uiteten gingen, liep ik meestal gelijk even langs alle tafeltjes om te vragen of ik een handtekening mocht geven. Dan hadden we dat maar gehad, dat at een stuk rustiger, zowel voor de ouders als voor ons."

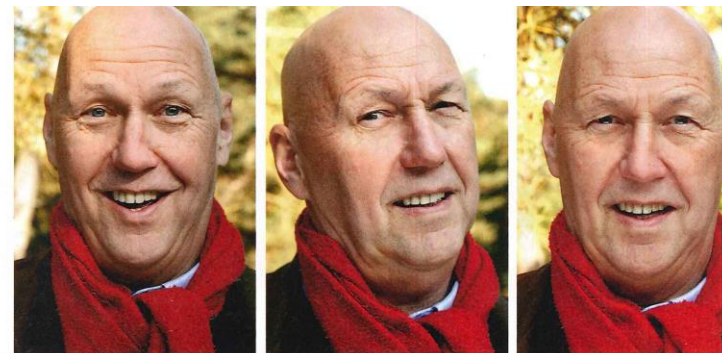
Jaloers

"De opa en oma van de andere kant doen wel veel met de kleinkinderen. Aan de ene kant ben ik daar geweldig jaloers op, aan de andere kant ben ik ontzettend blij dat ze het doen. Fantastisch. Hoewel ik me dus niet schuldig voel, vind ik het natuurlijk best jammer

ondernemen. Ik ben met Manouk naar de nijntjemusical geweest en het lijkt me leuk om samen naar een museum te gaan. Niet zozeer omdat we cultureel moeten zijn. Ik wil gewoon meegeven dat het bestaat. Kinderen moeten zelf kunnen beslissen of ze iets wel of niet leuk vinden, maar dan moet het ze wel eerst aangereikt worden. Dat kan spelenderwijs: een kwartiertje naar het museum en daarna een ijsje eten. Op die manier geef je een opstapje voor een heleboel."

Lekker in het leven staan

"Ik denk dat ik een opa ben bij wie veel kan. Als de kleinkinderen wat groter

Edwin Rutten is nog t/m 25 februari te zien in de musical Annie in het Efteling Theater. Ook! mag twee families blij maken met twee vrijkaarten. Stuur een kaart naar: Redactie Ook!, Postbus 585, 2400 AT Alphen a/d Rijn, onder vermelding van 'Musical Annie'.

Interview: Mirjam Luitjen. Fotografie: Anja Robertus.